
Kritik mot Svea hovrätt för att ett intyg enligt Bryssel II-förordningen inte utfärdades vilket medförde att domen rörande umgänge med barn inte blev direkt erkänd och verkställbar i annan EU-medlemsstat

Anmälan

AA framförde i en anmälan och kompletteringar klagomål mot Svea hovrätt och Högsta domstolen för handläggningen av ett mål rörande vårdnad och umgänge med barn i vilket mamman och barnen var bosatta utomlands och pappan i Sverige. Hon uppgav bl.a. att hovrätten inte i samband med att målet avgjordes utfärdade något intyg enligt artikel 41 i Bryssel II-förordningen vilket skulle ha medfört att domen blev omedelbart erkänd och verkställbar i en annan av EU:s medlemsstater. Det har medfört att pappan haft stora problem att utöva det umgänge som barnen tillerkändes med honom.

Utredning

Handlingar i Uppsala tingsrätts mål T 5536-06, hovrättens mål T 8715-07 och Högsta domstolens mål T 1778-08 begärdes in. Av dessa framgick följande. Uppsala tingsrätt meddelade i november 2007 en dom rörande vårdnad och umgänge med barn. Vid den tidpunkten bodde båda parterna i Sverige. Domen överklagades till hovrätten och när det avgjordes där i mars 2008 hade mamman och barnen flyttat till Storbritannien. I hovrättens domslut angavs att domen i fråga om vårdnad och umgänge skulle gälla omedelbart utan hinder av att den inte vunnit laga kraft. Hovrättens dom överklagades till Högsta domstolen som i juli 2008 beslutade att inte meddela prövningstillstånd.

Muntliga upplysningar inhämtades från hovrättsrådet BB varvid framkom att något intyg enligt Bryssel II-förordningen inte hade utfärdats vare sig i samband med avgörandet av målet eller därefter. Han och ordföranden vid huvudförhandlingen, hovrättsrådet CC, kunde inte minnas att frågan om intyg var uppe till diskussion i samband med att hovrätten avgjorde målet. Det fanns inte heller någon anteckning i akten om att någon begäran om detta har framställts.

Ärendet remitterades till hovrätten som bereddes tillfälle att komplettera de upplysningar som lämnats med uppgift om vilka eventuella överväganden som hovrätten gjorde i fråga om intyg enligt artikel 41 i Bryssel II-förordningen skulle

utfärdas i målet. Hovrätten skulle också redovisa sin bedömning av det som kommit fram.

Svea hovrätt (hovrättspresidenten DD) kom in med ett remissvar till vilket fogades upplysningar från CC och BB.

CC och BB

Beträffande underlåtenheten att utfärda intyg enligt Bryssel II-förordningen vill vi till komplettering till de uppgifter som tidigare lämnats per telefon anföra följande. I samband med domens meddelande utfärdades inte något intyg enligt förordningens bilaga III, vilket rätteligen borde ha skett. Skälet till detta var att rätten inte hade uppmärksammat bestämmelsen i artikel 41 punkt 3, att ett sådant intyg i den situation som uppstått efter tingsrättens dom skulle ha utfärdats automatiskt, utan begäran av part. Vi kan inte uttala oss om de svårigheter som anmälaren beskrivit som en följd av avsaknaden av intyg. Såvitt framgår av förordningstexten synes dock föreskriften att ett intyg i den aktuella situationen ska utfärdas automatiskt i samband med domen inte hindra att ett intyg utfärdas senare. Det kan också noteras att reglerna i avsnitt 4 i förordningen inte utgör hinder mot att ansöka om verkställighet enligt avsnitten 1 och 2 i förordningens kapitel 3, se artikel 40 punkt 2 samt prop. 2007/08:98 s. 23-24.

DD hänvisade till de upplysningar som lämnats samt anförde därutöver följande.

Som framgår av det bilagda yttrandet är det uppenbart att ett förbiseende skett när intyg enligt förordningen inte utfärdats. Detta är självfallet beklagligt och ska inte förekomma. För att undvika upprepningar har cheferna för de dömande avdelningarna instruerats att på avdelningarna ge information om den reglering som berörs av anmälan. Hovrätten har därutöver inget att tillägga i sak.

AA kommenterade remissvaret.

Bedömning

Av utredningen framgår att hovrätten i ett mål rörande vårdnad och umgänge med barn, där mamman och barnen var bosatta i Storbritannien och pappan i Sverige, i samband med att dom meddelades, inte utfärdat ett intyg enligt Bryssel II-förordningen. Detta fick till följd att domen inte blev direkt erkänd och verkställbar i Storbritannien.

Rådets förordning (EG) nr 2201/2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000, förkortad Bryssel II-förordningen, gäller alla avgöranden om föräldraansvar, såsom t.ex. vårdnad och umgänge med barn i gränsöverskridande situationer inom EU.

Förordningen reglerar bl.a. hur ett beslut eller dom som meddelats i en medlemsstat kan erkännas och verkställas i en annan medlemsstat. När det gäller vissa domar krävs en så kallad verkställbarhetsförklaring innan domen från en medlemsstat kan verkställas i en annan medlemsstat. Beträffande dom rörande umgänge är förfarandet förenklat då en sådan ska erkännas och vara verkställbar i en annan medlemsstat, utan att det behövs någon verkställbarhetsförklaring och utan möjlighet att invända mot erkännandet, om domen har försetts med ett intyg i ursprungsmedlemsstaten (se artikel 41.1).

Intyget, som är standardiserat och bilagt förordningen (bilaga III), ska utfärdas av domaren i målet om vissa rättssäkerhetskrav rörande målets handläggning är uppfyllda (se artikel 41.2). Syfte är att visa att förfarandet har uppfyllt de krav rörande detta som uppställts med tanke på att någon verkställbarhetsprövning inte sker i dessa fall. Om umgänget avser en situation som redan när domen meddelas är av gränsöverskridande art ska enligt artikel 41.3 intyget utfärdas automatiskt när domen blir verkställbar, även interimistiskt. Om situationen först senare blir av gränsöverskridande art ska intyget utfärdas på begäran av någon av parterna.

Vid tidpunkten för hovrättens avgörande var frågan om umgänget av gränsöverskridande slag eftersom mamman och barnen hade flyttat till Storbritannien. Hovrättens förordnande var även direkt verkställbart eftersom det gällde interimistiskt. Som hovrätten konstaterat borde därför domstolen på eget initiativ i samband med att målet avgjordes ha utfärdat det aktuella intyget.

Hovrätten har uppgett att det varit fråga om ett förbiseende, vilket jag inte har anledning att betvivla, och beklagat misstaget. Jag noterar också att man till förekommande av liknade misstag informerat avdelningarna om regleringen.

Vad AA anfört i övrigt föranleder inte någon åtgärd eller något uttalande från min sida

Med den kritik som ligger i det anförda avslutas ärendet.